

Respondent

70

Anonym

13:15
Tid til å fullføre

1. Ditt navn *

Agnethe Sophie Buus Jensen

2. E-postadresse *

agnethe@filmdistributører.no

3. Virksomhet du svarer på vegne av

Norske Filmdistributørers Forening

4. Hva slags virksomhet representerer du? *

- Organisasjon
- Kulturinstitusjon
- Selskap (AS)
- Enkelstående kunstner, utøver eller kulturarbeider
- Myndighet
- Annet

5. Hvilke områder jobber du (virksomheten) primært innenfor? *

- Litteratur
 - Musikk
 - Scenekunst
 - Visuell kunst
 - Kulturarv
 - Film og serier
 - Dataspill
 - Annet
-
-

Skriftlige innspill og dialogmøte

Dialogen er basert på skriftlige innspill. Når vi samles til møte 16. september, gir dette deltakerne anledning til å utdype og diskutere svarene som er kommet inn. Men man kan også delta på møtet uten selv å ha levert innspill. Møtet gjennomføres digitalt mellom kl. 10.00 og 15.00.

6. Jeg melder meg herved på dialogmøtet 16. september kl. 10.00–15.00. *

- Ja
- Nei

7. Jeg ønsker å sende inn innspill om konsekvensene av koronapandemien. *

- Ja
 - Nei
-
-

Kriseordningene

30. juni leverte Kulturrådet og NFI en delrapport fra prosjektet, som blant annet inneholder en kartlegging av kompensasjonsordningen og stimuleringsordningen. Den viser at det ved begynnelsen av juni var utbetalt 2,7 milliarder kroner til nesten 5400 mottakere. (Vel å merke var bare de første søknadsrundene med i disse tallene.)

8. Har dere kommentarer eller synspunkter på denne kartleggingen? For eksempel vil vi gjerne vite hva dere, innen deres fagområde, kjenner dere igjen i eller ikke. (Maks 4000 tegn.)

Det er selvfølgelig ikke så mye man kan kommentere på de forskjellige støtteordningene og utbetalingene. Ordningene har til en viss grad fungert, men det er klart at det for distributørene føles svært urettferdig å ikke få noe støtte når kinoene stengte ned i mars 2020, samt å bli avkortet som underleverandør som får dekket 50% i kompensasjon. Definisjonen underleverandør kontra arrangør ser vi nå gir store utfordringer for distributørens mulighet til å kunne benytte seg støtteordningen på en tilfredsstillende måte. Distributøren er initiativtageren til selve lanseringen, de bestemmer og står for gjennomføringen av alle de større nasjonale elementene som inngår (dato, geografisk størrelse, kjøp av rettigheter, markedsføringstiltak), og i motsetning til underleverandører til kultureventer, som for eksempel en lystekniker, så er det filmdistributørene som bærer all økonomisk risiko forbundet med lanseringen. Inntektene distributørene mottar tilfaller ikke i sin helhet distributørene, men en stor andel (opp til 80% på enkelte filmer) skal betales videre til neste ledd i verdikjeden, nemlig filmprodusentene. Når man først da blir avkortet med 50% , og så skal betale en så stor andel videre så blir effekten av ordningen meget liten. Og det er tvilsomt om den vil kunne bidra med den støtten som trengs for å unngå avvikling eller betydelig redusert drift både hos mange distributører og produsenter i tiden fremover. Det vises også til analyser som viser til hvor trygt/utrygt det føles å besøke kino under pandemien. De tallene som det kommer frem i rapporten er mer positive enn tall som en aktør i bransjen har i sin undersøkelse som har blitt gjennomført jevnlig under hele pandemien. Grafen viser en langt større usikkerhet , selv om den er på vei ned. (her har jeg egentlig et bilde, men det vil ikke laste inn)

9. En hensikt med stimuleringsordningen er å bidra til et mangfold av kulturuttrykk. I hvilken grad opplever dere at ordningen har bidratt til dette? Utdyp gjerne. (Maks 4000 tegn.)

Stimuleringsordningen har vært avgjørende for at det har blitt lansert et bredt spekter av nasjonal og internasjonal film høsten 2020 og hele 2021. Uten denne ordningen ville få distributører tatt risikoen med å lansere kvalitetsfilmer denne perioden med varierende, til dels meget strenge, restriksjoner på kinobesøket og mangfoldet av kinofilmer ville vært totalt fraværende. Stimuleringsordningen har ført til mangfold i kulturuttrykk. Uten denne ordningen ville ikke bredden av film, og da spesielt norsk film, blitt sluppet på markedet. Mange av disse ville nok blitt sluppet rett digitalt og forsvunnet ned i katalogen til strømmeeaktørene. Distributører har følt en grad av trygghet med å vite at det har vært en stimuleringsordning på plass. Vi har sluppet film nettopp for å fortsatt kunne tilby mangfold til publikum. Mangfold i denne betydning betyr også at mindre/småere internasjonale

filmer har livets rett. På den andre side så har det dessverre vist seg at i praksis så har at stimuleringsordningen for kinoene har hatt motstridende mål. Der har støtten de har fått vært direkte avhengig av gjennomsnittlig antallet besøkende per forestilling. For å nå dette målet har vi opplevd at filmer vi har lansert, som før pandemien fikk støtte til lansering basert på mangfold, har blitt oversett/avvist av enkelte kinoer for at de heller skal kunne bruke mer kommersiell film for å nå høyere snitt tall pr. forestilling, dette for å få mest mulig støtte. Som filmdistributør er målet først og fremst at folk skal se filmene våre. Vi mener at stimuleringsordningen basert på det over derfor ikke har vært optimal mht. til mangfold, men forståelig fra kinoenes ståsted (som også har regler å forholde seg til med tanke på støtteordningene).

Tilbud og tilgjengelighet

Vi antar at det i tiden etter pandemien vil kunne være vanskelig å opprettholde det samme kulturtilbudet til befolkningen som før pandemien. Mye tyder på at det vil være store variasjoner mellom de ulike kunst- og kulturområdene.

10. Forventer dere at tilbudet av kunst og kultur på deres fagområde i hovedsak vil være svekket, styrket eller uendret etter pandemien, sammenlignet med tiden før? *

- Styrket
- Svekket
- Uendret
- Vet ikke

11. Hvilke deler av tilbudet vil være endret?

Vi er bekymret for at tilbudet av film på kino vil bli svekket etter pandemien. Både på grunn av utfordrende produksjonsperioder, endringer i støttesystemet, men ikke minst fordi mange av de globale strømmeaktørene er svært aggressive med tanke på oppkjøp av produksjoner, og dermed frata disse filmene en kinolansering. Mange vil nok kunne hevde at dette er en naturlig trend i markedet, men om det blir for mange av disse eksemplene, som har blitt drevet frem av en pandemi, vil kinomarkedet kollapse fullstendig. Et generelt lavt besøk på kinoene (selv om noen store filmer ville gått bra), vil føre til at mange av de mindre kinoene vil legge ned, man får et betydelig svekket kulturtilbud utenom i storbyene, og vaner for hvor man ser film blir forandret. Pandemien har endret hvordan befolkningen forholder seg til film. Tidligere var kino den viktigste arenaen for spennende filmopplevelser, men mens kinoene har ligget nede med brukket rygg har strømmetjenestene og VOD-plattformene vært svært aktive og på tilbudssiden. Mange har blitt bekvemme med å

konsumere levende bilder fra sofaen. Vi tror publikum vil vende tilbake til kinoene, men da må kinoene igjen stå fram som den beste arenaen for den store og unike felles filmopplevelsen.

12. Har din organisasjon eller virksomhet noen kartlegginger eller undersøkelser som sier noe om denne endringen, eller har dere mulighet til å skaffe det? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

13. Ser dere endringer som kan gå ut over tilgjengeligheten av kunst- og kulturtilbudet – og i tilfelle hvordan? For eksempel om noen sosiale grupper eller mennesker i enkelte deler av landet får dårligere tilgang til kunst- og kulturopplevelser enn tidligere. (Maks 4000 tegn.)

For uten at distriktene fort vil kunne miste sitt kinotilbud om filmtilgangen og publikumstilstrømningen reduseres, er det spesielt ungdom som fort vil være målgruppen som mister kino som kulturtilbud. Vet vet at ungdom skifter vaner raskere enn andre grupper, og da med både lav tilgang på ny film pga covid-19, og at mange filmer går til globale strømmeaktører, vris denne overgangen hurtig. Markedet har ikke hatt mulighet til å møte denne utfordringen under så å si hele pandemien, som er en lang periode for en ung målgruppe. Dette vil på sikt også føre til drastisk fall i besøk for en fremtidig voksen målgruppe – drevet frem av pandemien Det særegne kinosystemet i Norge med stort sett kun en kino (bedrift) i hver by har hatt sine fordeler, men også sine svakheter. Kinoene må nå stå fram som kulturbastioner, ikke storkiosker, for å gjenopprette tilliten til publikum og få dem tilbake i salene. I land som vi gjerne sammenligner oss med finnes det som regel en variasjon av kinoer i de større byene. Tradisjonen med kommunale kinoer har hindret denne strukturen i Norge, både på godt og vondt. De kommunale kinoene har sikret god distribusjon av et mangfold av filmer selv på mindre steder, men de har også hindret at vi i Norge har hatt en kultur for egne kvalitetskinoer. Verdensteatret i Tromsø og Vega Scene i Oslo er en sped start på dette, men de fikk seg en skikkelig knekk under pandemien. Kinoene må tilføres ressurser de kommende årene for å igjen bli det ledende stedet for kollektive filmopplevelser og det må tilrettelegges for insentiver for å etablere flere uavhengige kvalitetskinoer i de større byene, eller i et samarbeid med den etablerte kinobedriften. Det kan være fornuftig å se på konsesjonsordningen for kinodrift og om det her kan legges nye føringer for denne virksomheten som bidrar til kvalitet og mangfold.

14. Ser dere endringer som kan redusere eller øke mangfoldet i kunst- og kulturtilbudet på sikt? Dette kan for eksempel være mangfold i kunstnerisk form, i ulike grupperes kulturelle uttrykk eller i typer formidling. *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

15. Hvis ja, beskriv endringene (Maks 4000 tegn)

Et sterkt økende investeringsnivå fra globale strømmeaktører er en stor trussel mot den norske historien, og fokus på mangfold. Dette vil potensielt føre til at norske filmer/serier mister mye av sin identitet og særpreg og ikke minst deres kunstneriske frihet som i dag respekteres av alle parter i produksjon/distribusjon. Strømmegigantene har en helt annen tilnærming til dette. Et usikkert eller i verste fall synkende marked vil også sette press på inntjening i hver produksjon, noe som raskt kan gå ut over mangfold og den kunstneriske friheten. Produksjoner flyttes til lavkostland for å minske risiko eller kommersielt sikre «kort» velges fremfor retningen som kan utfordre eller skape debatt

16. Har din organisasjon eller virksomhet noen kartlegginger eller undersøkelser som sier noe om denne endringen, eller har dere mulighet til å skaffe det? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Produksjon og formidling

Pandemien kan føre til endringer i hvordan kunst og kultur skapes og formidles.

17. Opplever dere (evt. du) at noen av følgende har vokst frem under pandemien?

- Nye typer aktører

- Nye typer formidlingsformer eller arenaer
- Nye typer prosjekter
- Nye samarbeidsformer
- Nye måter å jobbe på
- Nye former for finansiering

18. Hvordan vil du beskrive disse endringene?

Samarbeid i filmbransjen har blitt satt under noen store prøvelser under pandemien. Samarbeid mellom kino/distributør har blitt satt på store prøvelser begge veier, og dessverre i form av vanskelige forhandlinger og viktige valg av retninger. Fremvekst av nye strømmeaktører som utfordrer det tradisjonelle kinovinduet har vært roten til de fleste konfliktene. Dette er ofte diskusjoner med globale aktører, som selvfølgelig gjør dialogen vanskelig. En ikke uventet reduksjon av det eksklusive kinovinduet forventes, men diskusjonen ligger nå ikke bare på lengden eksklusivitet, men også om kinoene kan godta parallelle visninger på egne eller andres strømmeplattformer og på premieretidspunkt. Som nevnt tidligere er de globale strømmeaktørene mer aktive i markedet, og har tatt enorme markedsandeler på filmmarkedet. Dette har også ført til økt finansiering fra strømmetjenestene, som både er en mulighet og en utfordring for markedet. En god mulighet til å få økt kapital til nye prosjekter. Men også en trussel i form av kontrollerende eiere, avnorsking av prosjektene og ikke minst en trussel mot det lille, skjøre lokale filmmarkedet i Norge. Vi er avhengige av å ha et sterkt lokalt marked med sterke lokale aktører innen produksjon, distribusjon, kino, vod og strømmetjenester, ikke kun de store globale.

19. Forventer dere at digital teknologi blir viktigere i kunstneriske, skapende praksiser, produksjonsformer og arbeidsmåter etter pandemien enn den var før? (Her sikter vi altså ikke til formidling.) *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

20. Hvis ja, på hvilke måter?

Det er klart. Denne pandemien har åpnet en eske som vi aldri vil få lukket igjen. Vi har i det siste sett lanseringer av indiefilmer f.eks. «Language Lessons» som er laget over videokonferanse. Dette kommer nok aldri til å ta over den tradisjonelle måten å lage film på, men det blir nok heller et tilskudd som aldri forsvinner.

21. Forventer dere at digital formidling av kunst og kultur – på deres område – vil bli viktigere i tiden etter pandemien sammenlignet med tiden før?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

22. Forventer dere at virksomheten (eller aktører dere representerer) vil ha en større, mindre eller uendret andel av sine inntekter fra digital formidling enn før pandemien? *

- Større
- Mindre
- Uendret
- Vet ikke

23. På hvilke måter bidrar pandemien til å endre konkurranseforholdene mellom aktører på ditt område? For eksempel: Vil noen stå styrket og andre svekket etter pandemien? (Maks 4000 tegn.)

Pandemien og stengte kinoer har selvfølgelig skiftet mye av omsetningen ut på de digitale plattformene, dessverre mindre til de lokale vod/est aktørene og mer til de globale svod aktørene. Som beskrevet tidligere har de globale aktørene også lagt økt press på produksjonsleddet, og både produsert og kjøpt mer enn normalt. Dette har naturlig nok svekket den lokale bransjen, da man hos disse aktørene frasier seg rettigheter og også en potensiell oppside om ting går bra. Dette har selvfølgelig gått mest dramatisk ut over kinoene som både har mistet mange filmer, og som i disse dager sitter midt i en diskusjon om vinduer/eksklusivitet, som vil kunne få dramatiske konsekvenser for bransjen. Den økonomiske investeringen som distributørene gjør forbundet med kinolanseringen er det som etablerer filmen hos forbrukerne, og videre skaper inntekter fra senere utnyttelse av filmen i VOD og TV-markedet. I snitt er det derfor vanlig at distributørene knapt nok får dekket inn sine lanseringskostnader kun fra kinoinntektene, et potensielt overskudd skapes i

svært stor grad fra utnyttelse i senere vindu, men verdien filmen har i disse vinduene har blitt lagt på grunnlag av kinolanseringen. Det er lett å tenke at dette skiftet ville kommet uansett, men det er klart at en pandemi har fremskyndet og ikke minst forsterket dette vesentlig. For en lokal film er fort 60-70% av inntektene i kinovinduet, en sterk reduksjon her vil få katastrofale følger for den norske filmbransjen. Som beskrevet tidligere har det digitale markedet tatt seg noe opp, men ikke i nærheten nok til å kunne demme opp et fall på kinomarkedet med noen prosent.

24. Har tiden under nedstengningen gitt nye muligheter for aktører på ditt område? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

25. Hvis ja, beskriv disse mulighetene. (Maks 4000 tegn)

En reduksjon av det tradisjonelle kinovinduet har gitt mulighet for å slippe filmer på digitale plattformer nærmere en kinolansering og dermed kunne beholde et moment. Videre har de globale aktørene, som har egne strømmeplassformer kunne gå i diskusjon om parallell lansering, som fortsatt mange steder diskuteres og er ikke løst.

Kompetanseflukt

I flere sammenhenger har aktører i kultursektoren pekt på kompetanseflukt som en uheldig konsekvens av pandemien. Vi ønsker innsikt i hvordan dette konkret kommer til uttrykk – og hvordan det oppfattes som problematisk. Vi er også interessert i hvordan dette kan dokumenteres.

26. Sett fra deres ståsted, hva ligger i begrepet kompetanseflukt?

- Frafall av ansatte eller næringsdrivende med særlig kompetanse.
- Nedleggelse av leverandører med særlig kompetanse
- Frafall av frivillige deltakere eller medlemmer
- Sviktende rekruttering av nye ansatte, næringsdrivende eller frivillige.

Annet

27. Hvilke typer ansatte, virksomheter eller frivillige faller fra på deres område?
(Maks 4000 tegn)

Heldigvis pga av at de fleste distributørene har klart å holde hjulene i gang, og med lav permitteringsgrad har man ikke sett det store frafallet av ansatte hos distributørene. Men nå som man åpner flere filmer, og siden de fleste distributører har titteløkonomi (altså både kostnader og inntekter kommer når man lanserer), frykter vi at mange distributører vil oppleve omsetningssvikt og store tap om ikke det foreligger gode støtteordninger. Store tap vil naturlig nok føre til konkurser og oppsigelser. Hos vår viktigste samarbeidspartner, kinoene, har det vært enormt frafall av kinoansatte, og vi frykter at dette vil føre til at kinoene er dårligere rustet til å møte et helt åpent kinomarked.

28. Har din organisasjon eller virksomhet noen kartlegginger eller undersøkelser som sier noe om disse endringene, eller har dere mulighet til å skaffe det? For eksempel i form av medlemstall, undersøkelser blant medlemmer eller lignende. *

Ja

Nei

Vet ikke

29. Forventer dere det på sikt, etter pandemien, vil bli vanskelig å rekruttere folk tilbake når det igjen blir behov for dem? *

Ja

Nei

Vet ikke

30. Forventer dere at aktiviteten innen deltakerkulturen (slik som korps, kor, band, amatørteater og lignende) vil være varig svekket etter pandemien?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

31. Har din organisasjon eller virksomhet noen kartlegginger eller undersøkelser som sier noe om dette? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Internasjonale forhold

32. Hva kjennetegner markedet og vilkårene for internasjonal aktivitet og samarbeid på deres område etter pandemien? Hvilke konsekvenser får dette? (Maks 4000 tegn.)

Internasjonale filmer er viktig for mangfold og bredde i kinotilbudet. Alt fra prisvinnende kunstneriske filmer til store blockbustere er viktige ingredienser for å opprettholde et levedyktig og mangfoldig kinotilbud. Vi har i løpet av pandemien sett at tilgangen på stor internasjonal film har direkte påvirkning på det norske kinomarkedet. At blockbustere som skulle sikre høyt besøk har blitt både flyttet til strømmetjenester eller fram i tid, har det gjort det vanskelig for kinoer å holde hjulene i gang. Vi har også sett at det har påvirket lanseringen av norske filmer. Målet er alltid å tilby publikum filmer med god og riktig plass på lanseringskalenderen.

33. Har din organisasjon eller virksomhet noen kartlegginger eller undersøkelser som sier noe om endringene pandemien har hatt for internasjonal aktivitet og samarbeid? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Andre kommentarer og innspill

34. Har dere andre kommentarer eller innspill, enten om konsekvenser av pandemien eller til Kulturrådet og NFIs prosjekt? (Maks 4000 tegn.)

Filmmarkedet har alltid vært internasjonalt, og har gjennom pandemien blitt enda mer internasjonalt, med noen sterke globale aktører som har blitt enda sterkere. Disse aktørene former i disse dagene betingelsene for markedet. Det er viktig av vi da har et offentlig system som ivaretar det norske markedet og den norske filmens plass som kulturuttrykk. Det må legges til rette for å kunne drive frem et sterkt lokalt film- og kinomarked, med lokale aktører.

